

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI
MINISZTERIUM

PIACFELÜGYELETI ÉS UTASJOGI FŐOSZTÁLY
VASÚTI IGAZGATÁSI SZERV

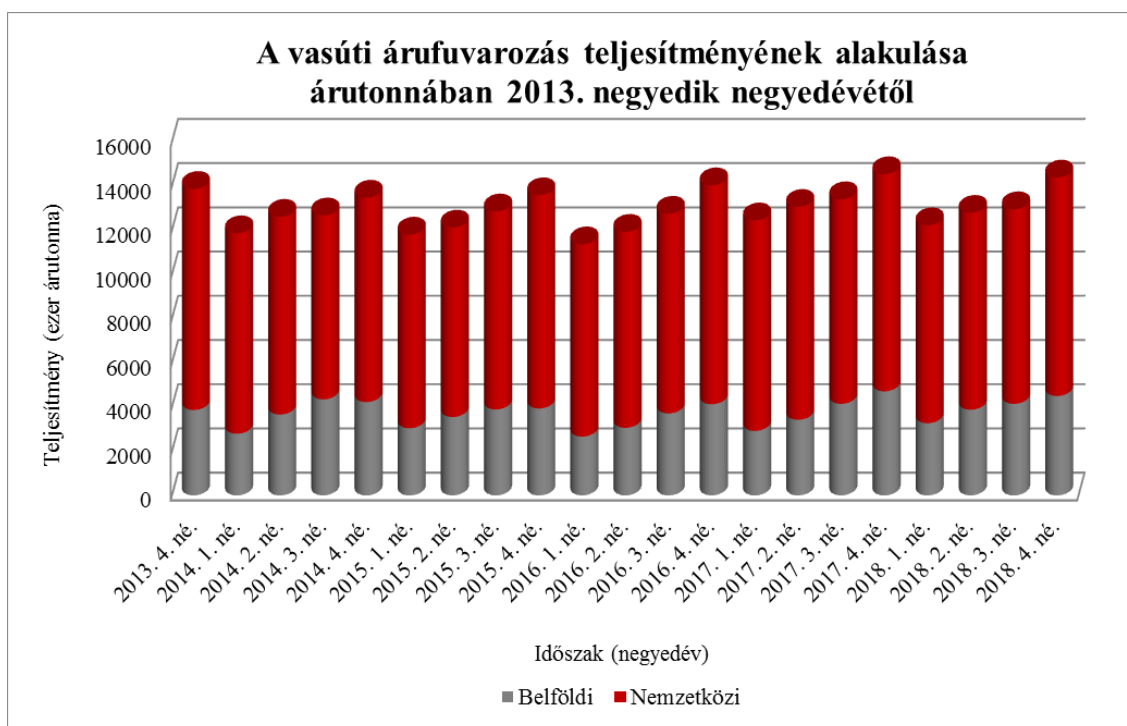
Piaci jelentés
2018. év

Vasúti árufuvarozás

A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján a **vasúti árufuvarozás teljesítménye 2018-ban** 52 323 ezer árutonnát és 10 581 millió árutonna-kilométert tett ki. A vasúton szállított áruk tömege 2,0%-kal maradt el a 2017. évitől, míg az árutonna-kilométerben mért vasúti szállítási teljesítmények 6,7%-kal voltak alacsonyabbak 2018 egészét tekintve, mint egy évvel korábban. Belföldi forgalomban a vasút szállítási teljesítménye 15 781 ezer árutonna, illetve 1 985 millió árutonna-kilométer volt. Mindez az egy évvel korábbinál 3,9%-kal magasabb árutonna-teljesítményt, illetve 0,7%-kal alacsonyabb árutonna-kilométerben mért szállítási teljesítményt jelent. Nemzetközi forgalomban 36 542 ezer tonna (az egy évvel korábbinál 4,4%-kal kevesebb) tömegű árut szállítottak vasúton, 8 596 millió árutonna-kilométert (a 2017 egész évihez viszonyítva 8,0%-kal kisebb teljesítményt) teljesítve.

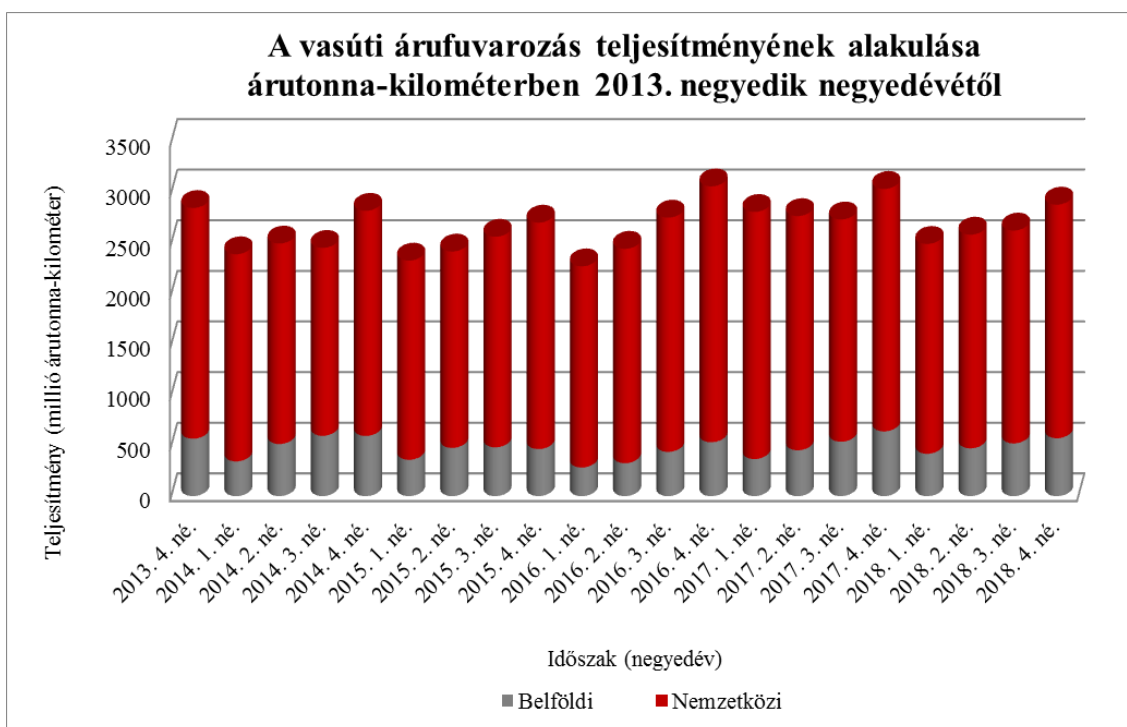
A **2018. év negyedik negyedévében** 14 379 ezer tonna, az egy évvel korábbinál 1,0%-kal kevesebb tömegű árut fuvaroztak vasúton, ami 2 881 millió árutonna-kilométert, a 2017 negyedik negyedévinél 5,1%-kal kisebb teljesítményt jelentett. A belföldi vasúti árufuvarozási teljesítmények 4 497 ezer tonnát és 572 millió árutonna-kilométert, az egy évvel korábbinál 4,5%-kal, illetve 10,6%-kal kevesebbet tettek ki. Nemzetközi forgalomban a vasúton szállított áruk tömege 9 882 ezer tonna volt, az egy évvel korábbinál 0,6%-kal több, az árutonna-kilométerben mért teljesítmény pedig 3,7%-kal 2 308 millió árutonna-kilométerre csökkent.

A vasúti árufuvarozási teljesítmények alakulása 2013 negyedik negyedévéől kezdve árutonnában az 1. ábrán, árutonna-kilométerben pedig a 2. ábrán látható.

1. ábra

Forrás: KSH

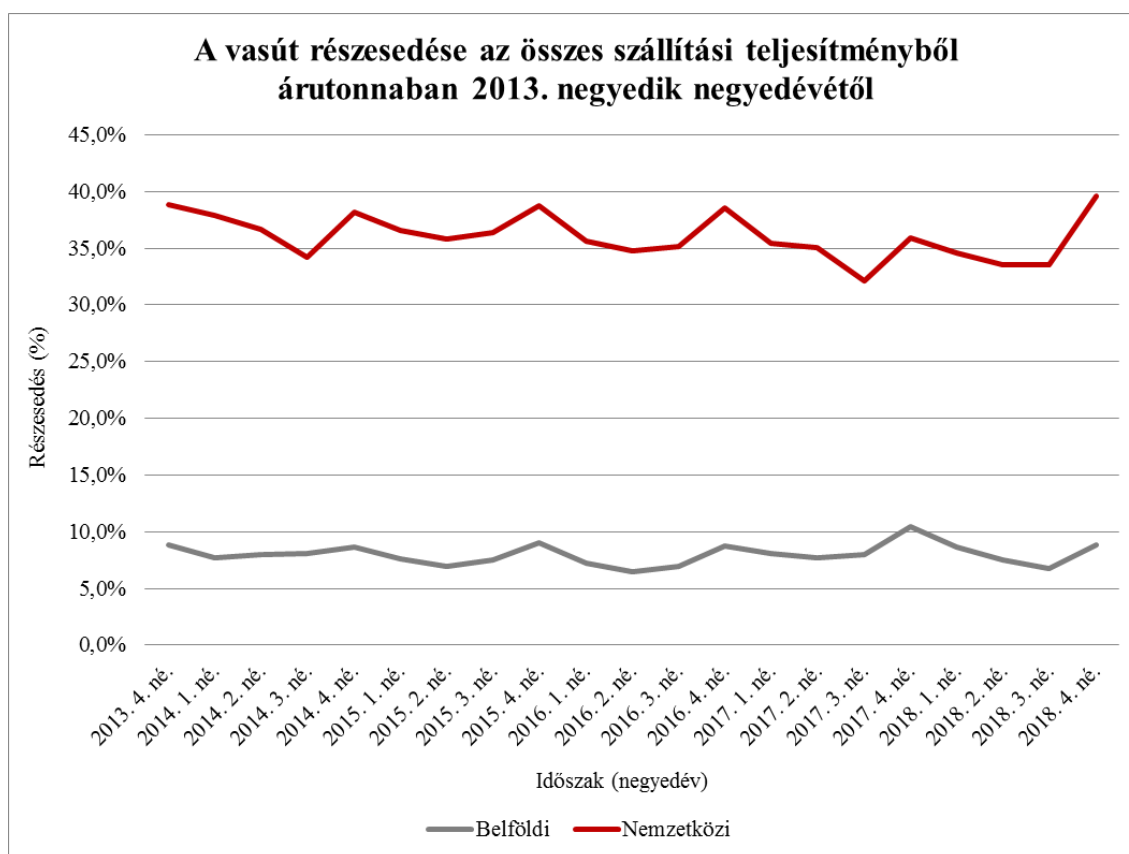

2. ábra

Forrás: KSH

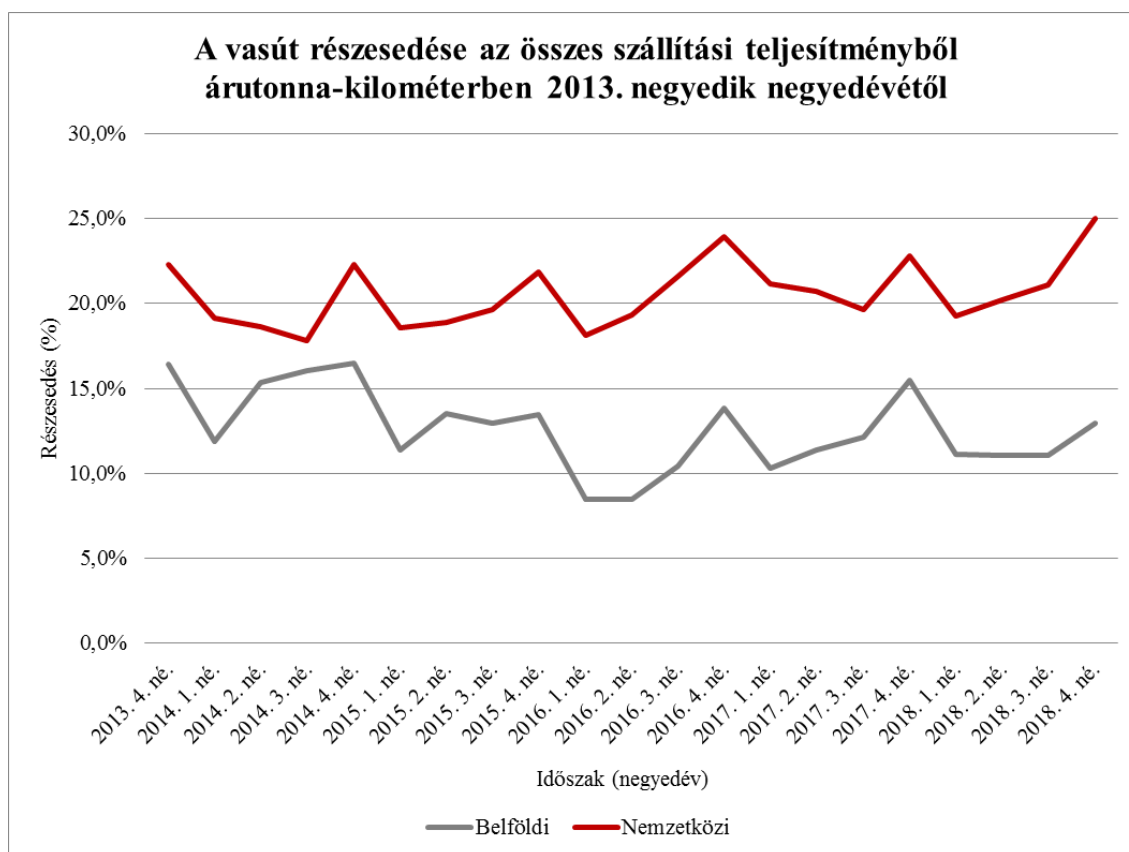
A vasút összes szállítási teljesítményből való részesedése 2018-ban árutonnában számolva 17,2%, az egy évvel korábbinál 1,3 százalékponttal alacsonyabb volt, míg az árutonna-kilométerben mért érték 18,4%-ott tett ki, mely 0,4 százalékponttal marad el az egy évvel korábbi értéktől. **Belföldi forgalomban** a vasúti árufuvarozás részesedése árutonnában 7,9% (mely 0,7 százalékponttal alacsonyabb, mint az egy évvel korábbi adat), árutonna-kilométerben pedig 11,6% volt (mely 0,8 százalékponttal alacsonyabb, mint egy évvel korábban). A **nemzetközi forgalom** esetében az összes árutömeg 35,3%-át szállították vasúton (mely 0,7 százalékpontos növekedést jelent az egy évvel korábbi adathoz képest), az árutonna-kilométerben mért vasúti részesedés pedig 21,3% volt (mely 0,2 százalékpontos növekedést jelent).

A vasút részesedését az összes áru fuvarozási teljesítményen belül 2013 negyedik negyedétől kezdődően – negyedéves bontásban – árutonnában a 3. ábra, árutonna-kilométerben a 4. ábra mutatja.

3. ábra

Forrás: KSH, ITM Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

4. ábra

Forrás: KSH, ITM Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

2018-ban a vasúti igazgatási szerv **három országos árutovábbítási működési engedélyt adott ki, kettőt függesztett fel, valamint egyet vont vissza.** Így 2018. december 31-én – a tizenegy külföldi székhelyű, EGT-hatályú működési engedéllyel rendelkező és a vasúti igazgatási szervnél vasúti áru fuvarozási tevékenység végzésére irányuló szándékát jelző vasúti társasággal együtt – **50 vasúti társaság** rendelkezett az országos vasúti pályahálózaton történő árutovábbításra feljogosító működési engedéllyel, amelyből egy felfüggesztés hatálya alatt állt.

A **piaci koncentrációt mérő Herfindahl-Hirschman-index értéke** 2018-ban a vasúti társaságok által a Vasúti Igazgatási Szerv számára szolgáltatott adatok alapján az árbevételt tekintve 2 584, teljesített vonatkilométerek alapján számolva 2 356, a teljesített áru-tonna-kilométerek esetében 2 508 volt, amelyek továbbra is a közepes koncentrációt jeleznek. Az egy évvel korábbi adatokat (4 091, 2 717, 2 947) alapul véve megállapítható, hogy a 2018. évben tovább csökkent a vasúti áru fuvarozási piac koncentrációja.

Vasúti személyszállítás

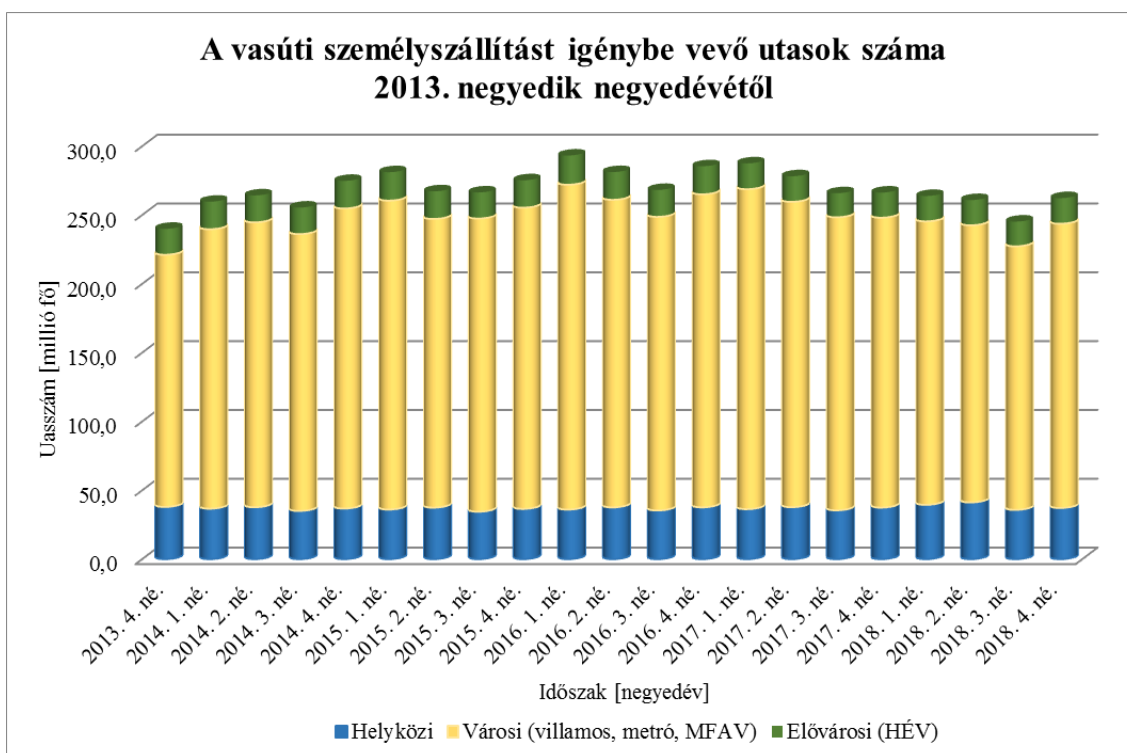
A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint **2018-ban a helyközi vasúti személyszállítási** teljesítmények 150,0? millió utasfőt és 7 770 millió utaskilométert tettek ki. A teljesítmények utasfőben 2,1 %, utaskilométerben 1,4%-kal voltak magasabbak, mint egy évvel korábban. Belföldön 146,8 millió fő, nemzetközi forgalomban 3,1 millió fő utazott vonattal. Ezen adatok az egy évvel korábbiakhoz képest 2,1%-kal, illetve 3,2%-kal magasabb értéket mutatnak. Az utaskilométerben mért teljesítmények belföldi forgalomban 7 423 millió utaskilométert, nemzetközi forgalomban 347 millió utaskilométert tettek ki. Az előbbi adat 1,6%-os növekedést, az utóbbi 3,9%-os csökkenést jelent az egy évvel korábbi értékhez képest.

A 2018. év negyedik negyedévében 37,1 millió fő utazott vonattal, 1 935 millió utaskilométert teljesítve, mely értékek a 2017. évinél 0,8%-kal, illetve 0,4%-kal alacsonyabb értékeket jelentenek. Ugyanebben az időszakban belföldön 36,3 millió fő (az egy évvel korábbinál 0,8%-kal kevesebb) utas választotta a vasutat, összesen 1 841 millió, a 2017. negyedik negyedévi értéknél 0,6%-kal alacsonyabb nagyságú utaskilométert realizálva. Nemzetközi forgalomban 2018 negyedik negyedévében 870 ezer fő, az egy évvel korábbinál 2,3%-kal több utas utazott vonattal, 2,9%-kal több, azaz 93,4 millió utaskilométert teljesítve.

A városi vasúti személyszállításban (villamoson, metrón és földalattin) 2018 folyamán a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 805,3 millió utast szállítottak, 2 708 millió utaskilométert teljesítve. Ez az első esetben 8,3%-os, a második esetben pedig 12,0%-os csökkenésnek felel meg 2017-hez viszonyítva. **2018 negyedik negyedévében** a városi vasúti személyszállítást 206,5 millió fő vette igénybe, 695 millió utaskilométert teljesítve. Ez az előbbi adat tekintetében 2,0%-os, az utóbbi adat esetében pedig 3,0%-os visszaesést jelent a 2017. október-decemberi időszakhoz képest. A teljesítmények jelentős visszaesésének az oka a metró és földalatti szállítási teljesítmények nagymértékű csökkenése, amely elsősorban az M3 metró felújítása miatti kapacitáscsökkenés következménye.

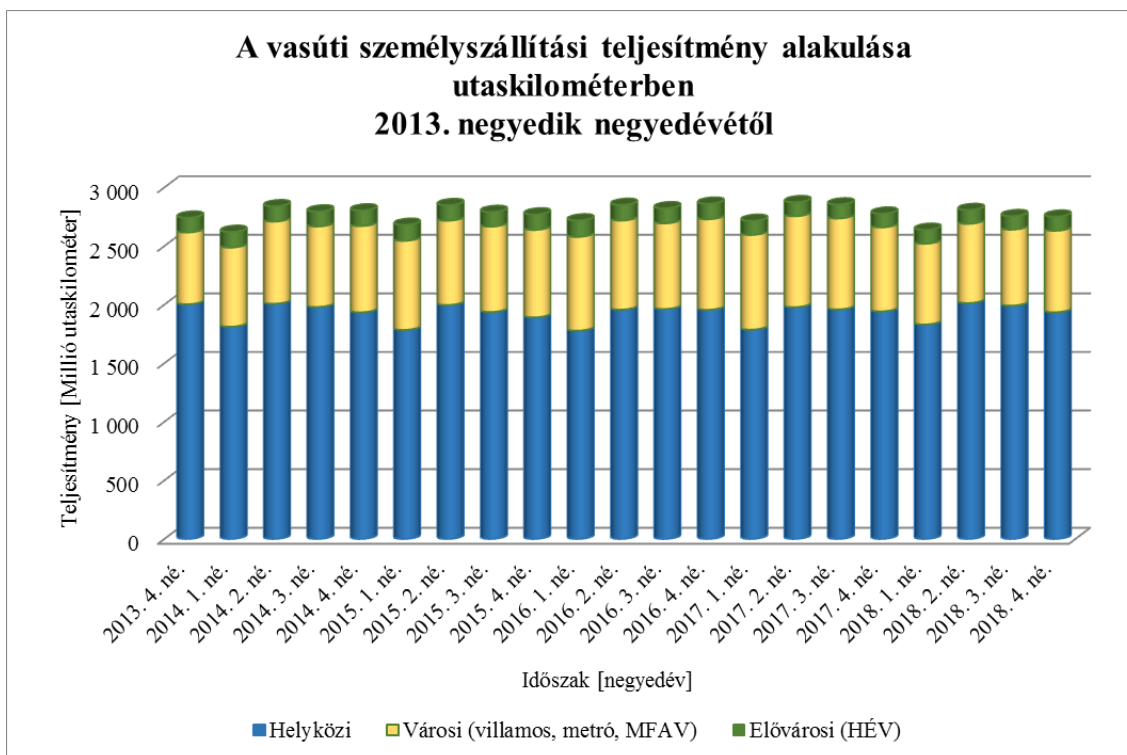
Az elővárosi vasutat (HÉV-et) 2018-ban 73,3 millió, az egy évvel korábbinál 0,4%-kal több utas vette igénybe, 474,0 millió, a 2017. évinél 0,9%-kal kevesebb utaskilométert teljesítve. A HÉV-vel utazók száma 2018 októbere és decembere között 18,6 millió fő volt, mely 2017 azonos időszakának adatához viszonyítva 2,0%-kal magasabb érték. A HÉV szállítási teljesítménye ugyanebben az időszakban 121,0 millió utaskilométert tett ki, amely 2,7%-kal magasabb, mint az egy évvel korábbi érték.

A vasúti személyszállítási teljesítmények alakulását 2013 negyedik negyedévéától kezdődően utasfőben az 5. ábra, utaskilométerben a 6. ábra mutatja.

5. ábra

Forrás: KSH

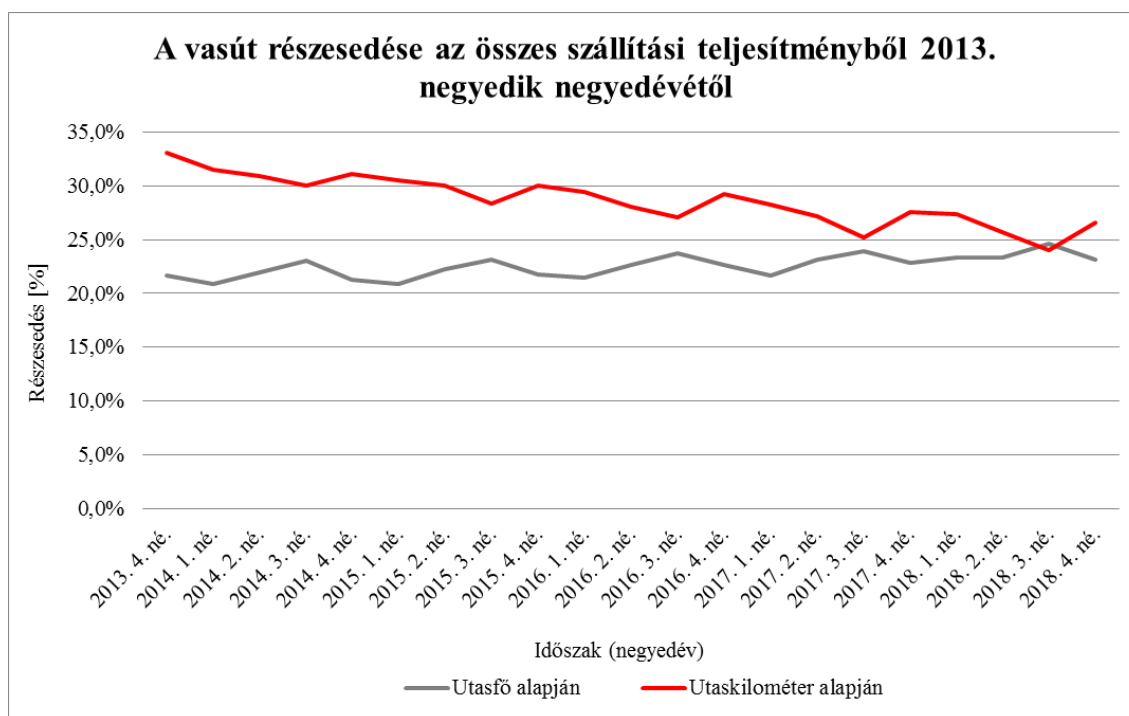

6. ábra

Forrás: KSH

A vasút részesedése a helyközi személyszállításon belül a 2018. évet tekintve utasfőben mérve 23,6%-ot, utaskilométerben számolva pedig 25,8%-ot tett ki. Egy évvel korábban ezen mutatók értéke 22,9%, illetve 26,9% volt. Belföldön az összes helyközi utas 23,6%-a választotta utazásához a vasutat (szemben az egy évvel korábbi 22,8%-kal), és az összes helyközi személyszállítási utaskilométer-teljesítmény 37,9%-a (2017-ban 37,6%-a) realizálódott vasúton. Nemzetközi forgalomban az összes utas 24,7%-a utazott vonattal, ami az utaskilométerben mért teljesítmények 3,3%-át jelentette (szemben az egy évvel korábbi 27,8%-kal, illetve 4,0%-kal).

A 7. ábra bemutatja a vasút helyközi személyszállításon belüli részesedésének alakulását 2013. negyedik negyedétől kezdve.

7. ábra

Forrás: KSH, ITM Vasúti Igazgatási Szerv-számítás

A vasúti személyszállítási piac szerkezetét illetően jelentős változás a 2018. évet tekintve továbbra sem volt tapasztalható: a **Herfindahl-Hirschman-index értéke** az árbevételt tekintve 9 249, a megtett vonatkilométer esetében 8 798, a teljesített utaskilométerek vonatkozásában pedig 9 352 volt, mely továbbra is erős piaci koncentrációt jelez.

A közszolgáltatás keretében országos vasúti személyszállítási tevékenységet végző vasúti társaságok teljesítményét vizsgálva megállapítható, hogy vonatkilométerben mért teljesítményük 46,3%-át elővárosi és regionális, míg 53,7%-át hagyományos távolsági vonatok közlekedtetésével érték el. Vonatkilométerben mérve teljes teljesítményük 99,6%-át, utaskilométerben mérve 99,2%-át tette ki a közszolgáltatás.

Vasúti pályahálózat

Az országos pályahálózat-működtetők adatszolgáltatása alapján a magyarországi országos vasúti pályahálózatokon a vasúti társaságok vonatai összesen 100,7 millió kilométert tettek meg, ennek 80,2%-át a személyszállító vonatok realizálták.

A 2018. évben az **országos vasúti pályahálózat működtetéséből** származó összesített értékesítés nettó árbevétele - az e tevékenységet végző GYSEV Zrt.-t és MÁV Zrt.-t összesítve tekintve - 153,9 milliárd forintot tett ki, mely 4,9 milliárd forinttal haladta meg a 2017. évit. A nettó árbevétel meghatározó hányada a hálózat-hozzáférési díjakból áll, ez az összeg a 2017. évben 137,3 milliárd forintnak felelt meg, mely 6,4 milliárd forinttal több a 2017. évi értéknél. Az állam által nyújtott pályaműködtetési költségtérítés és támogatás a 2018. évben összesen 69,2 milliárd forintot tett ki, mely 1,6 milliárd forinttal több a 2017. évi összegnél. Az állami költségtérítés összesen 66,0 milliárd forintot tett ki, mely a 2017. évi összeghez viszonyítva 11,2 milliárd forintos emelkedésnek felel meg, míg az állami támogatás összege a 2018. évben 3,2 milliárd forint volt, mely a 2017. évi adatoktól 9,6 milliárd forinttal marad el. A 2018. évben folytatódott a vasúti pályahálózat korszerűsítése. A megrendelő által biztosított felújítási költségtérítés összege 2018-ban több mint 16,7 milliárd forintot tett ki, mely 2,2 milliárd forinttal alacsonyabb a 2017. évi értéknél.

Magyarországi országos vasúti pályahálózaton 1490 vasútállomás és vasúti megállóhely üzemelt a 2018. évben. Ezek közül kettő több mint napi 25 000 utast, hat 10 000 - 25 000 fő közötti utast, míg 105 napi 1 000 - 10 000 fő közötti utast szolgált ki átlagosan. Az állomások és megállóhelyek 92,4%-a kevesebb mint napi ezer utas cseréjét bonyolította le átlagosan.

Vasúti munkavállalók

A vállalkozó vasúti társaságok által szolgáltatott adatok alapján a vasúti ágazatban dolgozók száma Magyarországon a 2018. év végén 21,8 ezer fő volt. A dolgozók 9,5%-a a 30 év alatti, 53,1%-a a 30 és 50 év közötti, míg 37,4%-a az 50 év feletti korcsoportba tartozott. A nemek szerinti bontást vizsgálva megállapítható, hogy a női dolgozók aránya nem éri el az egynegyedét (22,4%). Az alkalmazott mozdonyvezetők száma 3,9 ezer fő volt, 9,1%-uk 30 év alatti, 53,7%-uk 30-50 év közötti és 32,3%-uk 50 évnél idősebb. A női mozdonyvezetők a teljes mozdonyvezetői létszám három ezrelékét tették csupán ki. A teljes személyi állomány 99,1%-a határozatlan idejű szerződéssel került foglalkoztatásra.

Az országos pályahálózat-működtető vasúti társaságok által szolgáltatott adatok alapján e társaságoknál dolgozók száma Magyarországon a 2018. év végén 17,5 ezer fő volt. A dolgozók 9,2%-a a 30 év alatti, 41,3%-a a 30 és 50 év közötti, míg 49,5%-a az 50 év feletti korcsoportba tartozott. A nemek szerinti bontást vizsgálva megállapítható, hogy a női dolgozók aránya 15,7%. A munkavállalók 53,1%-a a vasútállomásokon végzi napi tevékenységét, 17,5% a pályahálózat karbantartásával foglalkozik, míg 20,8% az energiaellátás területén dolgozik.